

Strana zelených předkládá svůj program - odpověď na otázku, k čemu svou politikou směřuje.

Lidé dokázali v posledních dvou staletích velkolepě zmnožit své síly. Bohužel soustředili se příliš právě na množství. Také v politice se všechny základní spory na tradiční - a čím dál kratší - úsečce mezi levicí a pravicí vedou o to, jak dosáhnout co největšího hospodářského produktu a jak jej potom rozdělit. To ale dnes už nestačí. Staré recepty nové problémy nevyřeší.

Zelení představují v politické debatě nový pól – sledujeme především kvalitu: kvalitu rozhodování, kvalitu mezinárodních vztahů, na nichž závisí bezpečí světa, kvalitu potravin, kterými se živíme, kvalitu prostředí, jež obýváme, kvalitu vzdělávání, kultury i jiných veřejných statků – zkrátka kvalitu života.

Zelení svou politikou usilují o uskutečnění vize ekologické demokracie. Myslíme tím společnost, která se vyznačuje kulturní vyspělostí, sociální citlivostí, politickou otevřeností a hospodářskou stabilitou. Ekologie není naše jediné téma, ale náš program nazýváme Vize ekologické demokracie, protože jsme přesvědčeni, že překonání ekologické krize a prohloubení demokracie jsou dva největší a současně vzájemně provázané úkoly, před kterými dnes stojíme.

Chceme směřovat ke společnosti ekologicky a sociálně udržitelné, s živou, novou demokracií, která lidem skýtá dostatek možností každodenně spolurozhodovat o tom, jak vypadá jejich život.

Předkládaný program je živým textem, nikoli nabalzamovanou doktrínou. Průběžně jej chceme zpřesňovat a doplňovat na základě diskusí mezi našimi členy i v debatách s veřejností. Naším politikům a zástupcům má napovědět, jak se v různých situacích rozhodovat, pro veřejnost je to vodítko, co od našich představitelů může čekat.

1. Kvalita života

Strana zelených při řešení společenských problémů na první místo klade hledisko kvality života. Liší se v tom od běžné politiky dnešní pravice i levice, které usilují především o ekonomický růst a málo se přitom starají o to, že jeho plody přinášejí užitek čím dál menšímu počtu lidí, navíc jen krátkodobě a na úkor sociálních jistot většiny, na úkor budoucích generací, na úkor přírody i lidí v jiných částech planety. Ekonomický růst se z prostředku stal samoúčelem, jemuž se podřizuje vše ostatní.

Moderní společnost je tak plná paradoxů. Dopřáváme si pohodlí, o jakém se našim předkům ani nesnilo, současně průmyslové a dopravní stavby a skládky mrzačí naši krajinu a zplodiny a toxické odpady ohrožují zdraví nás i našich dětí. Technické vynálezy nám umožňují nebývalý přístup k informacím, současně jsme však jimi tak zahlceni, že se v nich přestáváme orientovat. Přibývá chronicky přepracovaných lidí, současně se zvyšuje počet nezaměstnaných se všemi zápornými společenskými jevy, které nezaměstnanost provázejí. Můžeme sledovat projevy náruživé péče o zdraví, současně přibývá civilizačních nemocí. Rok co rok nás překvapují nové vynálezy, jež mají lidem zpříjemnit život a ukrátit čas, současně všichni pořád někam spěchají a takřka každý člověk si stěžuje, že nestíhá udělat vše, co by chtěl.

Zelení vidí cíl politiky v tom, aby si každý člověk zvláště i lidé společně mohli trvale udržovat dobrou kvalitu života. Zelení budou prosazovat, aby se spolu s údajem o míře ekonomického růstu zveřejňoval nově sestavený index kvality života, který vezme v potaz i mimoekonomické stránky společnosti a v našem pojetí se stane hlavním měřítkem úspěšnosti politiky.

Dobrou kvalitu života je někdy zapotřebí hájit i před ekonomickými zájmy. Zelení na sebe berou

závazek tlumit často mohutný tlak ekonomicky se globalizující výkonové společnosti a vytvářet objektivní podmínky k tomu, aby lidé mohli žít ve zdravém prostředí a prožít plný, tvůrčí a pokojný život, v němž důležité místo náleží rodině, přátelům a rozmanitým osobním zájmům.

Zelení jako mladá strana velmi dobře vědí, že mnoha lidem kvalitu života snižují staré předsudky. Od Zelených neuslyšíte, že homosexualita se dá léčit, že Romové se musí přizpůsobit, anebo pošetilosti o „větším než malém množství“. Důležitou součástí úsilí o zkvalitnění života spatřujeme proto také v péči o vzdělání, o kulturu v nejširším slova smyslu a také v důrazu na duchovní stránky života.

Zelení budou vždy důsledně hájit lidská práva, a to včetně práv menšinových. Člověk, který si není jistý svými právy, nemůže žít kvalitní život. Ze stejného důvodu budou Zelení také vždy hájit svobodu člověka. Tu by si nikdo neměl vykládat jako libovůli, naopak lidé jsou svobodni tehdy, pokud jim jejich společnost garantuje, že životní možnosti a práva slabších budou chráněna před libovůli bezohledných. Svobodný je ten, kdo má bez ohledu na své postavení možnost spravedlivě a odpovědně se podílet na tvorbě pravidel, jimiž se náš život řídí.

Za základní politickou strategii, které dlouhodobě vede ke zvýšení kvality života, Zelení pokládají podporu veřejně prospěšných občanských iniciativ a zájmových sdružení. Právě jejich prostřednictvím lidé spoluvytvářejí prostředí, v němž žijí, které zdědili po předcích a které předají budoucím generacím.

2. Nová, živá demokracie

Jsme přesvědčeni, že čím silnější bude demokracie u nás i ve světě, tím vyšší je naděje uskutečnit vizi demokracie ekologické. Nepovažujeme demokracii za pouhý způsob správy veřejných věcí: je základem našeho politického myšlení.

neodemokratismus

Strana zelených se ve svém pojetí demokracie pokládá za dědice emancipačních společenských hnutí, která v dějinách hájila slabé před zvůli silných. K nim patří i hnutí ekologické. Strana zelených se rovněž hlásí k politické tradici českého humanismu Jana Ámose Komenského a humanitní demokracie, od Karla Havlíčka Borovského a Tomáše Garrigua Masaryka, přes demokratický protinacistický odboj, demokratické síly z let 1945 – 1948, exil, československé jaro 1968 a protinormalizační občanské iniciativy sedmdesátých a osmdesátých let, až po demokratický ideál revoluce 1989, politikou po roce 1992 do značné míry opuštěný.

Po roce 1992 se v naší republice navzdory tradici české humanitní demokracie ujal doktrínou neoliberalismu hlásaný blud, že vše vyřeší trh. Podle Strany zelených lze naopak s jistou nadsázkou říci, že vše vyřeší demokracie. Právě proto Strana zelených se značným znepokojením sleduje vzrůstající znechucení lidí politikou. Odpor lidí k politice navíc prohlubuje skutečnost, že politici se často chovají tak, jako by pocítovali větší odpovědnost ke korporacím, které jim přispěly na volební kampaně, než k lidem, kteří jim dali svůj hlas. Neoliberalismus vytváří prostředí, v němž korupční tlaky korporací a dílčích ekonomických zájmů soustavně oslabují vazbu politiků k občanům, což demokracii ohrožuje.

To je celosvětový problém. Tak jako Masaryk ve své době prosazoval jako alternativu k různým – ismům demokratismus, Strana zelených dnes nabízí namísto neoliberalismu neodemokratismus. Demokracie pro nás není jen souborem formálních procedur, ale především názorem na svět, přesvědčením, že problémy lze nejlépe zvládat diskusí odpovědných občanů. Neoliberalismus v lidech vidí především spotřebitele a především spotřebitele se z nich svým tlakem snaží udělat. Neodemokratismus se snaží navodit stav, v němž jsou lidé především občany – a jejich spotřebitelské chování je odvozenou součástí jejich chování občanského. Právě v systematickém posilování občanů vidí Zelení způsob, jímž by demokratické společnosti mohly přivést korporace a

další ekonomické zájmy zpět pod důslednou demokratickou regulaci. Strana zelených se k této myšlence hlásí a koncept nové demokracie plně podporuje. Nová, živá demokracie pokládá svobodné volby a parlament za podstatnou součást politického systému demokracie, ale stejný důraz klade na každodenní podíl občanů a jejich iniciativ na tvorbě rozhodnutí.

rozvoj občanské společnosti

Strana zelených hodlá zvyšovat podíl občanů na rozhodování, a z toho důvodu má v úmyslu soustavně lidem usnadňovat přístup k informacím. Chceme pomoci rozvoji nadací, zásadně podporovat rozvoj občanských sdružení a spolků. Strana zelených se sama zavazuje v tomto ohledu jít vždy příkladem, s veřejně prospěšnými občanskými iniciativami úzce spolupracovat, hledat v jejich prostředí inspiraci pro svůj program, vést s nimi soustavný dialog, nabízet jejich osobnostem místa na kandidátkách a část z prostředků státem uvolňovaných za volby věnovat přímo na rozvoj občanské společnosti.

V co největší a systematické účasti veřejnosti na rozhodování spatřujeme výbornou prevenci korupce. Z toho důvodu také hodláme do rozvoje občanské společnosti investovat. Budeme iniciovat uzákonění daňových asignací tak, aby každý občan měl právo 1% svých daní přímo udělit některé občanské iniciativě. Máme v úmyslu reformou současné Rady vlády pro nestátní neziskové organizace ustavit vládní radu pro rozvoj občanské společnosti, která se bude posilováním společenského postavení veřejně prospěšných občanských sdružení systematicky zabývat. Chceme rovněž obnovit praxi odvádění 1 % výtěžku z každé privatizace do fondu pro rozvoj nadací. Strana zelených bude prosazovat, aby na všech úrovních veřejné byli občané a jejich sdružení včas přizýváni k rozhodování o záležitostech, které se jich dotýkají. Na všech úrovních budou Zelení prosazovat maximální otevřenost veřejné správy k občanům, kupříkladu zveřejňováním důležitých informací na internetu. Zelení budou vždy bránit všem snahám omezovat demokratické právo občanů podílet se na rozhodování plnoprávnou účastí ve správním řízení.

subsidiarita

Stěžejním principem pro politickou koncepci nové, živé demokracie je princip subsidiarity. Ten znamená, že rozhodnutí se přijímají vždy na nejnižší možné úrovni a v co nejkratším čase, aniž by se tím stát zříkal odpovědnosti za práva občanů a za ochranu veřejných zájmů. Strana zelených bude podporovat udržení samosprávy malých obcí i právo občanů reformovat územní samosprávu a strukturu státní správy iniciativami zdola. Občanům shora vnucený systém čtrnácti krajů považujeme za nešťastný a budeme podporovat jeho změny s respektem k historickým hranicím a přirozené spádovosti. Budeme podporovat důslednější oddělení a vzájemnou nezávislost státní správy a samosprávy.

posílení ústavního pořádku

Demokracii chceme upevnit i posílením ústavního pořádku.

Budeme prosazovat zákon o obecném celostátním referendu v takové podobě, aby se konalo na návrh určité části poslanců a senátorů, nebo na žádost 250 000 občanů. Zelení budou podporovat zavedení institutu referenda na krajské úrovni a změnu zákona o místním referendu tak, aby jeho konání úřady nemohly bránit svévolným zneužíváním nedostatků současné právní úpravy. Podpoříme posílení role Senátu tak, aby jej Poslanecká sněmovna mohla přehlasovat pouze třipětinovou většinou všech poslanců.

Zasadíme se o přímou volbu starostů. Občané naší republiky si zaslouží volit, aniž by museli počítat s kalkulačkou, co jejich hlas znamená. Současný systém manipulativním přepočítáváním váhy hlasů a rozkouskovaním republiky na příliš mnoho volebních obvodů nespravedlivě zvýhodňuje velké strany. Budeme proto prosazovat otevřenější, spravedlivější a přehlednější poměrný volební systém do Poslanecké sněmovny: zavedení jednotných kandidátek pro celou republiku a snížení hranice pro

vstup do Sněmovny na 2,5 %.

3. Ekologická udržitelnost

Moderní civilizaci existenčně ohrožuje globální ekologická krize, která se čím dál tím naléhavěji ohlašuje svými projevy od zvyšujícího se počtu i rozsahu ničivých povodní, přes čím dál četnější mezinárodní konflikty o stále vzácnější přírodní zdroje, až po tisíce případů civilizačních chorob, z nichž velká část má přímou souvislost s všudypřítomným znečištěním prostředí toxickými látkami.

Žádná politická strana nemá v této oblasti takovou kompetenci jako Strana zelených, která nad vědomím naléhavosti ekologické krize vznikla. Strana zelených neprosazuje ekologickou politiku jako doplněk k ostatním resortům, nýbrž jako organizační princip, promítající se do všech resortů. Nelze pouze odstraňovat neblahé důsledky hospodářské politiky, je třeba jít k jejím kořenům a provést systémové změny.

Za klíčový problém vyžadující neprodlené řešení považujeme globální klimatické změny, ke kterým u nás přispívají především emise CO₂ z energetiky a dopravy. Česká republika zde nese velkou spoluzodpovědnost: na každého z nás připadá o polovinu větší objem těchto emisí než na průměrného obyvatele EU, přičemž sama Evropská unie stojí před nutností svou produkci skleníkových plynů výrazně snížit. Budeme prosazovat stanovení cíle snížit emise CO₂ v ČR na 8,5 tuny na obyvatele do roku 2020. Stejně tak na mezinárodních jednáních se budeme společně s EU zasazovat o další výrazné snižování emisí

energetika

Hlavním původcem klimatických změn u nás je energetika, která je zároveň páteří národního hospodářství. Právě tuto oblast hodlá Strana zelených od základu změnit: prioritami do budoucna musí být ochrana klimatu, šetrné využívání zdrojů a spolehlivost zásobování energiemi.

Chceme všestranně podpořit obnovitelné zdroje a úspory energie. Strana zelených bude prosazovat schválení nové energetické politiky, která stanoví cíl 12 % podílu z obnovitelných zdrojů energie u nás do roku 2015. Přijetím zákona o výkupu energie z obnovitelných zdrojů podle německého vzoru budeme chtít vytvořit stabilní podmínky pro jejich rychlý rozvoj. Budeme hledat další cesty, jak co nejlépe podpořit využití potenciálu větrné energie, biomasy v podobě odpadních surovin i pěstování rychle rostoucích dřevin, sluneční energie a malých vodních elektráren.

Strana zelených bude navrhovat a prosazovat kampaně na podporu efektivního využívání energie jak v domácnostech a na úrovni místní samosprávy, tak u větších spotřebitelů. Ve zvyšování energetické účinnosti se zaměříme také na oblast výroby a distribuce energie.

Podporujeme dokončení privatizace energetiky s tím, že je třeba oddělit výrobce a distributory elektrické energie. Chceme také dokončit liberalizaci trhu s elektřinou tak, aby si každý mohl vybrat mezi různými dodavateli energie. Požadujeme zpřísnění dozoru nad ekologickými dopady všech energetických zdrojů a přijetí zákona, který potvrdí územní limity těžby chránící severočeské obce před postupem dolů. Zavedením uhlíkové daně se pokusíme znevýhodnit spalování fosilních paliv a masivní vývozy elektřiny.

Strana zelených vstoupí pouze do takové vlády, která se zaváže k tomu, že bude pracovat pro vystoupení České republiky z jaderné energetiky. Jaderné elektrárny představují vážná a nezdůvodněná bezpečnostní rizika, spojená jak s provozem reaktoru, tak s dlouhodobým uložením radioaktivních odpadů. Vzhledem ke své nákladnosti blokují prostředky pro účinné řešení problému klimatických změn, jimiž jsou zejména efektivnější využívání energie a masivní rozvoj šetrnějších zdrojů. V neposlední řadě je využívání jaderné energetiky spojeno s řadou negativních společenských jevů, jako je centralizace, omezování občanských svobod, potlačování demokratické

diskuse a účasti veřejnosti na rozhodování. Budeme proto prosazovat, aby Česká republika urychleně ukončila těžbu uranu, zastavila jadernou elektrárnu Temelín a do roku 2020, kdy končí projektovaná životnost JE Dukovany, vystoupila z jaderné energetiky.

doprava

V dopravě Strana zelených podporuje snižování přepravní náročnosti, omezení nákladní tranzitní přepravy a její přesun na železnici, obrácení trendu nárůstu individuální automobilové dopravy a rozvoj dopravy veřejné.

Strana zelených pokládá nadměrný automobilismus za sociálně patologický jev. Navrhujeme mu čelit zavedením mýtného na dálnicích a postupně i státních silnicích, zpoplatňováním vjezdu do center měst, odstraněním zvláštností automobilové dopravy v daňových odpisech a v neposlední řadě mnohem tvrdšími postihy dopravních přestupků (například odebrání řidičského průkazu v opilosti řidiče či při výrazném překročení povolené rychlosti).

Před automobily jednoznačně upřednostňujeme dopravu veřejnou. V regionech chceme propojením železniční a autobusové dopravy výrazně zlepšit dopravní obslužnost a zkrátit cestovní dobu. Ve městech namísto posilování silničních sítí podpoříme lepší síť hromadné dopravy včetně využití železnice, budování pěších zón a cyklistických stezek. V ulicích velkých měst chceme také vyhradit zvláštní pruhy pro veřejnou dopravu, která díky tomu dokáže pohodlně přepravit většinu obyvatel bez zbytečného čekání i v dopravních špičkách.

Strana zelených bude prosazovat, aby více než polovina dopravních výdajů ze státního rozpočtu i mimorozpočtových zdrojů směřovala do veřejné dopravy. Chceme odstranit znevýhodnění železniční dopravy oproti silniční. Část investic používaných na podporu silniční dopravy navrhujeme použít na restrukturalizaci a modernizaci Českých drah tak, aby se z nich stal moderní a ekonomicky efektivní podnik, který bude zajišťovat kvalitní a rychlé spojení v čistých, pohodlných a spolehlivých vlacích.

Je také důležité uchránit naši krajinu před neuváženým a necitlivým budováním nových komunikací. Zástupci Strany zelených budou vždy usilovat o to, aby dálnice nevedly cennou krajinou, zejména pak chráněnými oblastmi. Naše krajina je rovněž nevhodná pro vodní dopravu v parametrech uvažovaného kanálu Dunaj - Odra - Labe, a proto budeme prosazovat zrušení územního hájení této vodní cesty. Budeme podporovat pouze vodní dopravu na stávající úrovni územních nároků a její ekologizaci.

odpady

Zelení se budou brát za to, aby plány odpadového hospodářství do budoucna vždy stavěly na prevenci vzniku odpadů a na výrazně vyšší recyklaci tak, aby ČR po roce 2010 recyklovala více než polovinu komunálního odpadu. Spalovny odpadů považujeme za nevhodné řešení a budeme usilovat, aby se už žádné nestavěly.

Zelení zvýhodní ekologické využití odpadních surovin: recyklaci, kompostování či biodegradaci. Navrhujeme zavedení praktického a funkčního systému třídění a recyklace odpadů ve městech, jehož součástí bude distribuce sběrných pytlů pro jednotlivé druhy odpadních surovin do domácností.

Chceme prosazovat zákonem stanovenou povinnost výrobců a dovozců hradit ekologickou likvidaci jejich výrobků. Stejně tak jsme pro povinné zálohování nápojových obalů a zvýšení odpovědnosti výrobců za své obaly. Zelení rovněž hodlají prosadit důsledné postihy dovozu odpadů a zákaz výroby a dovozu výrobků z PVC.

Strana zelených bude prosazovat reformu poplatků za těžbu surovin tak, aby motivovaly k recyklaci a efektivnímu využívání materiálů.

ochrana životního prostředí

Považujeme za nezbytné posílit roli a postavení ministerstva životního prostředí. Proto budeme prosazovat, aby ministr životního prostředí byl současně místopředsedou vlády a aby se ministerstvu životního prostředí alespoň vrátila kompetence, které mělo před nástupem antiekoických vlád v roce 1992 – tedy kompetence v územním plánování a vodním a lesním hospodářství. Budeme prosazovat posílení kompetencí České inspekce životního prostředí jako orgánu ochrany přírody.

Strana zelených bude prosazovat úpravu zákona o hodnocení vlivu na životní prostředí tak, aby důsledně vycházel z principu předběžné opatrnosti. U investičních záměrů s potenciálně škodlivými ekologickými důsledky bude muset investor nepochybně prokázat opodstatněnost svého záměru, jeho společenské přínosy a únosnost pro životní prostředí. Jako jeden z předpokladů kompetentního rozhodování úřadů budeme prosazovat, aby se úředníci veřejné správy museli celoživotně vzdělávat v oboru péče o životní prostředí.

4. Ekologické zemědělství, zdravá výživa, pestrá krajina

Zemědělství je základem výživy obyvatelstva a péče o krajinu, není a nesmí se stát jen jedním z odvětví českého hospodářství. Zvláštní pozornost a podporu zasluhuje také proto, že se zásadním způsobem podílí na utváření kultury venkova.

ekologické zemědělství

Strana zelených podporuje ekologické zemědělství, které je šetrné vůči životnímu prostředí a dodává zdravé potraviny. Reformou dotačního systému, která by namísto průmyslových postupů podpořila rozvoj organického zemědělství, usilujeme dosáhnout produkce 10 % ekologických potravin do roku 2010. Budeme se zasazovat za administrativní zjednodušení při registraci a značení biopotravin a v neposlední řadě chceme zvýhodnit místní zásobování domácími produkty.

Hodláme podporovat projekty na využívání biomasy jako alternativního zdroje energie zejména v těch regionech, kde jsou v důsledku koncentrace chovu hospodářských zvířat vytvořeny příznivé podmínky pro rozvoj této technologie. Podpoříme též pěstování rostlin pro energetické a surovinové využití jako přínosný alternativní program pro naše zemědělce.

Strana zelených se bude snažit o to, aby Česká republika co nejrychleji opustila model masivních subvencí do průmyslového a devastujícího zemědělství. Budeme prosazovat za dotační politiku stimulující nižší používání agrochemikálií a úplné vyloučení pesticidů, které narušují účinek hormonů. Odmítáme přikrmování antibiotiky a růstovými hormony. Chceme důsledně uplatňovat zákony na ochranu zvířat i v zemědělských velkochovech.

Protože ekologická reforma zemědělství je možná jen v evropském měřítku, podpoříme v tomto směru změny Společné zemědělské politiky EU.

zdravé potraviny a ochrana spotřebitelů

Kvalitní zemědělská politika musí vycházet vstříc zájmu občanů o kvalitní a zdravé potraviny. Každý člověk má právo být informován o všech látkách obsažených v potravinách, včetně genetických modifikací a jejich možných dopadech na životní prostředí. Spotřebitelům tak chceme umožnit informovaný výběr, jehož podmínkou je značení původu masa a vajec (z velkochovů a z ohleduplných farem), značení potravin vyrobených z geneticky manipulovaných plodin, značení obsahu potravin živočišného původu i na výrobcích, které je dnes obsahují skrytě, a uvádění nutriční hodnoty na etiketě všech potravinářských výrobků.

lesy

Strana zelených bude prosazovat novelu zákona o lesích s důrazem na účinnější sankce za jeho porušování. Zahájíme program zvyšování rozmanitosti a stability v hospodářských lesích s cílem zvýšit podíl listnatých, místně příslušných druhů stromů na 40 % v roce 2030. Budeme podporovat zapojení státních lesů do prestižního celosvětového systému certifikace lesů FSC, který kontroluje a garantuje šetrné postupy v lesním hospodaření.

Strana zelených rovněž bude prosazovat novelizaci zákona o myslivosti tak, aby zajistil psychologické zkoušky myslivců, vyloučil chráněné druhy ze seznamu lovné zvěře a stanovil účast státní správy odpovědné za ochranu přírody a lesa na určování stavů vysoké zvěře.

krajina

Strana zelených podpoří programy na ochranu kulturní krajiny. Podpoří rovněž přijetí zákona o ochraně půdy jako nenahraditelného národního bohatství a základní složky životního prostředí. Zelení budou usilovat o to, aby státní dotace do zemědělství byly podmíněny kvalitní péčí o krajinu a efektivními investicemi (protierozní zábrany, zlepšování stavu půdy, vysazování zeleně).

Řeky, potoky a rybníky jsou výraznou součástí české krajiny. Budeme proto usilovat o revitalizaci co nejdelších úseků řek. Zdravá, odolná a pěkná krajina je důležitá i proto, že tlumí ničivé následky povodní. Namísto výstavby velkých přehrad podpoříme výsadbu remízků, mezí a dalších prvků v polích, v krajině chceme zavádět kolem toků ochranné a krajinytvorné pásy neorané půdy. Budeme usilovat o to, aby v nivách (aktivních záplavových územích) nevznikaly stavby, které lze umístit mimo tato biologicky hodnotná a vodou ohrožovaná území.

V zájmu ochrany přírodní a kulturní krajiny bude Strana zelených rovněž usilovat o zastavení její živelné urbanizace. To znamená striktní omezení výstavby ve volné krajině a koncepční a urbanisticky citlivou stavební činnost v intravilánech měst a obcí.

ochrana přírody

V oblasti ochrany přírody chceme rozvíjet dobrou českou tradici právní úpravy i státní ochrany. Tu však chceme doplnit také ochranou na soukromém, spolkovém či obecním základě. Tuzemskou ochranu chceme účinně rozšířit i o celoevropské hledisko resp. požadavky (zejména vytvořit soustavu NATURA 2000). Chceme podporovat poznávání a dokumentaci biologické rozmanitosti (včetně úlohy regionálních muzeí) a rozvíjet vědecké základy územní a druhové ochrany. Strana zelených prosazuje změny v koncepci správy národních parků, v nichž bude chtít vymezit rozsáhlé a ucelené bezzásahové zóny. Naopak v chráněných krajinných oblastech chceme více podporovat šetrné osídlení a hospodaření včetně tzv. měkkých forem cestovního ruchu. Pomůžeme místním obyvatelům podílet se na tvorbě zásad ochrany krajinného rázu.

5. Ekologická ekonomika

Moderní národohospodářská politika uznává fakt, že ekonomické zájmy je třeba sladit se zájmy ekologickými. V ceně jakéhokoliv produktu musí být zahrnut skutečný dopad na životní prostředí. Nemůžeme připustit, aby na stávající pojetí tvorby cen doplácela celá společnost a budoucí generace, ale pouze současný spotřebitel daného produktu.

společné dědictví

Národohospodářská politika prosazovaná Stranou zelených bere jako své východisko princip společného dědictví: existuje společné dědictví lidstva a je přirozeným právem každého člověka spravedlivě se podílet na jeho využívání, správě a rozšiřování.

Toto společné dědictví lze rozdělit do tří kategorií. První z nich obnáší ovzduší, vodu a půdu, včetně

genetické rozmanitosti rostlinných a živočišných druhů, na nichž jsme všichni existenčně závislí. Druhá zahrnuje kulturu a znalosti, jež vznikly společným dílem předcházejících generací. Konečně poslední, modernější oblastí společných zdrojů jsou veřejné služby, jež stát uskutečňuje v zájmu všech lidí na uspokojování toho druhu potřeb, k němuž kromě jiného patří zdravotní péče, vzdělání, bezpečnost, sociální zabezpečení. Všechny tyto složky společného dědictví se dnes ocitají pod ohromným náporům nadnárodních korporací, které se je pokoušejí privatizovat a prodávat, jako by šlo o obyčejné zboží.

V úhrnu tyto tři oblasti společného dědictví představují společně s lidskou prací základ jakéhokoli skutečného bohatství – koneckonců, bez nich by nebyl ani život, ani civilizace. Právo podílet se na užívání společného dědictví slouží k naplnění práva člověka na živobytí, zároveň ale také vytváří povinnost o ně pečovat s ohledem na zájem všech ostatních. Proto jakákoli koncentrace práv na využívání zdrojů společného dědictví nesmí porušit totožné právo jiných lidí. Strana zelených se bude principiálně stavět proti pokusům jedinců či korporací monopolizovat vlastnictví jakýchkoli složek společného dědictví a proti snahám znemožnit přístup k nim jiným osobám.

ekologická daňová reforma

Uznání principu společného dědictví se promítá do koncepce ekologické ekonomiky, kterou Strana zelených prosazuje.

Jejím základem je rozpočtově neutrální ekologická daňová reforma. Ta na jedné straně zvýší daně a poplatky za čerpání surovin a za znečištění, aby na straně druhé zároveň snížila daňovou zátěž práce a prospěšných činností, jako jsou ekologicky a sociálně šetrné investice či výzkum. Ekologická daňová reforma směřuje ke snížení znečištění a omezení spotřeby neobnovitelných surovin, ale zároveň zlevní pracovní sílu a podpoří rozvoj šetrnějších technologií, což umožní zachovat a vytvářet nová pracovní místa.

Zasazujeme se za diskriminační cla proti vývozu nezpracovaného dřeva, nerostných surovin a elektrické energie. Jako součást opatření ke snížení emisí skleníkových plynů chceme zavést uhlíkovou daň ze spalování fosilních paliv.

podpora podnikání

Strana zelených bude prosazovat systém podpory podnikání, který odstraní dosavadní neopodstatněné zvýhodňování velkých investorů. Ti k nám nezřídka ze zahraničí přenášejí své toxické provozy s jen podřadnými a nespolehlivými pracovními místy. Z veřejných prostředků proto navrhneme podpořit vytváření pracovních míst pouze v hospodářských sektorech, které nejsou v rozporu s prioritami ekologické ekonomiky, a pouze v případě, že investor dá záruky dlouhodobého uchování takto vytvářených pracovních míst. Rovný přístup investorů k daňovým a jiným úlevám zajistíme mimo jiné tím, že výše investice nebude podmínkou k jejich získání.

spravedlivý obchod

U vědomí globálních problémů a nerovných podmínek v mezinárodním obchodu podporujeme rozvoj spravedlivého obchodu – fairtrade. Takto označené zboží bylo vyrobeno v málo rozvinutých zemích při dodržení standardů Mezinárodní organizace práce, je ekologicky šetrné, výrobci zaručuje spravedlivou část ze zisku a místním komunitám umožňuje zvyšovat kvalitu života. Spravedlivý obchod je také nejlepším nástrojem k odstraňování dětské práce v chudých zemích. Pro výrobky spravedlivého obchodu budeme požadovat zvláštní podpůrný režim, který se stane součástí rozvojové spolupráce České republiky.

ekologické investice

Osvobozením od daní chceme podpořit vznik a rozvoj ekologických investičních fondů, které budou financovat ekologicky a sociálně šetrné projekty.

veřejné finance

Celkovou reformu veřejných financí považujeme za stávající ekonomické situace za nutnou, neměla by však znamenat likvidaci daňových výhod pro ekologicky šetrné výrobky a činnosti. Považujeme za nepřijatelné, aby sociální politiku diktovaly finanční trhy. Vedle zajištění vyšších příjmů pro státní rozpočet vidíme potřebu výrazně zvýšit efektivitu činnosti státního aparátu a zlepšit jeho hospodaření, například v oblasti státních zakázek.

Za špatný považujeme také současný způsob výběru a přerozdělení daní. Znevýhodňuje menší a aktivní obce, které se snaží o vlastní rozvoj formou podpory drobného a středního podnikání. Stát často poskytuje finanční prostředky krajům jen proto, aby je bez možnosti vlastního rozhodování poslaly dál. Podpoříme změnu daňového určení a způsobu výběru daní jako jedno z řady nutných daňových opatření.

6. Spravedlivá společnost

Současná ekonomická globalizace prohloubila propast mezi bohatými a chudými zeměmi, mezi bohatými a chudými vrstvami ve většině zemí a mezi ženami a muži. Rozbití sociální soudržnosti a napětí, které tím vzniká, se stávají největší ohrožením bezpečnosti a míru po celém světě. Strana zelených prosazuje koncept spravedlivosti jak uvnitř států, tak mezi nimi jako jeden ze základních nástrojů k posílení demokracie.

Spravedlivost má mnoho podob - účast občanů na rozhodování, možnost dovolat se svých práv, právo na důstojný a plnohodnotný život ve stáří i právo bránit se diskriminaci na základě své národnosti, pohlaví či sexuální orientace. K naplnění tohoto ideálu musí mít společnost nejen spravedlivou sociální politiku, ale také vyrovnávací mechanismy v podobě zákonů a pozitivních opatření (systémová zvýhodnění diskriminovaných, a to nejdéle po dobu trvání znevýhodnění). Pro novou, živou demokracii zkrátka spravedlivost není jen souborem opatření sociální politiky či technickou ochranou lidských a občanských práv, je to nezbytná podmínka dobré kvality života.

lidská práva

Ochrana lidských práv je v České republice na poměrně vysoké úrovni. V mnoha směrech je ji ale třeba prohlubovat. Jejich plnění nejen v oblasti práv politických a občanských, ale i práv hospodářských, sociálních a kulturních, a dále práv chráněných zvláštními smlouvami (práva dítěte, odstraňování diskriminace rasové a diskriminace žen, ochrana před mučením a ponižujícím zacházením, práva cizinců atd.) zlepšuje kvalitu života společnosti i jednotlivce, o niž Strana zelených usiluje. Zdůraznit je též nutno právo na příznivé životní prostředí, jež se zatím prosazuje pouze v nejnávštějnějších zemích světa, ale nelze ho upírat ani obyvatelům chudého „Jihu“.

Četné mezinárodní smlouvy však ještě ani Česká republika neuzavřela. Strana zelených podpoří přistoupení naší země i k těm mezinárodním smlouvám, které obsahují závazky, jejichž plnění bude spojeno s nezbytnými riziky, obtížemi nebo finančními náklady. Bude proto naléhat, aby Česká republika ratifikovala již podepsaný 12. protokol evropské Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, vztahující se k obecnému zákazu diskriminace, a rovněž podepsanou Evropskou chartu menšinových a regionálních jazyků a aby přistoupila k dalším článkům Evropské sociální charty.

Za znepokojivé považuje Strana zelených, že Česká republika dosud neratifikovala již podepsanou římskou smlouvu o statutu Mezinárodního trestního soudu, ani druhý protokol Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, obsahující přísnou úpravu zakazující trest smrti a znemožňující jeho obnovení. Závazky plynoucí z těchto smluv nepřinášejí totiž žádné problémy či rizika, snad s výjimkou nelibosti některých velmocí. Strana zelených se vždy bude stavět proti znovuzavedení trestu smrti a povinné vojenské služby.

proti diskriminaci všeho druhu

Zelení budou vždy vystupovat proti jakékoliv diskriminaci na základě pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení. K uskutečnění vize spravedlivé společnosti je proto zapotřebí prohloubit ochranu lidských práv v české společnosti.

Strana zelených bude podporovat přijetí ucelené antidiskriminační právní úpravy, jejíž potřeba plyne jak z reálného stavu společnosti, tak z nutnosti začlenit do právního řádu příslušné směrnice Evropské unie.

Postavení ženy v české společnosti je stále špatné. Projevuje se to v mnoha životních situacích, zdaleka nejen v tom, že ženy stále dostávají za stejnou práci menší výdělek než muži. Strana zelených plně podporuje snahy žen po rovnoprávnosti a jejich úsilí o větší ochranu před diskriminací a útoky. Zelení považují spolupráci s ženským hnutím za velmi důležitou a prospěšnou. Budou prosazovat pozitivní opatření, která překonávají nerovnoprávné postavení mužů a žen ve společnosti. Chceme také přispět ke zvýšení podílu žen v politických i jiných vedoucích funkcích. Strana zelených chce jít příkladem při volbě do stranických funkcí a výběru kandidátů a kandidátek do zastupitelských sborů.

SZ vždy ochraňuje život a staví se za jeho zkvalitňování. Proto je také pro co největší ochranu nenarozeného života. I v tomto případě prosazuje prevenci proti represí. SZ nepůjde cestou jakéhokoli omezování práva na umělé přerušování těhotenství, ale zasadí se o uzákonění práva rodiček na anonymitu či utajení, zrychlení adopce, zkvalitnění sexuální a rodinné výchovy.

Zelení se také staví za opatření, právní i mimoprávní, proti domácímu násilí, jehož oběťmi jsou převážně ženy. Zelení budou prosazovat takovou zákonnou úpravu, která umožní, aby nikoliv oběti, ale pachatelé byly nuceni opustit společné bydlení. Zejména však budeme usilovat o prevenci, eliminaci a nápravu následků násilí.

Zajišťování práv dítěte je u nás stále ještě na nižší úrovni než ve vyspělých zemích. Přitom dochází k případům fyzického týrání i sexuálního zneužívání, které zůstává utajeno a nepotrestáno. Strana zelených bude usilovat o to, aby zejména jednotlivé složky občanské společnosti, rodiny, škola i církev, ale i obce, kraje a stát pokračovaly v úsilí o vytváření a dotváření podmínek rozvoje dítěte a o zajištění jeho práv a důstojnosti.

Zvláštní pozornost Strany zelených náleží dětským domovům a diagnostickým a výchovným ústavům, jakož i podmínkám ústavní a ochranné výchovy, které se jen pomalu mění k lepšímu. Počet dětí v těchto zařízeních v České republice přitom výrazně a neopodstatněně převyšuje stav ve vyspělých zemích.

Strana zelených se zasadí nejen o snadnější postup při osvojení dítěte a podpoří rozšíření pěstounské péče. Především ale bude požadovat výrazné posílení sociální pomoci biologickým rodičům (matce) dítěte, aby mohlo vyrůstat v původní rodině. Vystupovat budeme proti odnímání dětí rodině a jeho umístění do ústavu jen proto, že rodina obtížně zvládá sociální problémy.

Mezinárodní obchod se ženami, tento moderní druh otroctví, se stal výnosným podnikáním i v České republice. Zelení se zasadí o to, aby při potírání obchodu se ženami byl důsledně využíván zákon o ochraně svědků ve všech případech, kdy se ženy rozhodnou vypovídat proti svým vězňům. Zelení budou prosazovat, aby ženám ze zahraničí bylo za takových okolností umožněno získat povolení k pobytu na území České republiky.

Strana zelených chce také mužům zajistit rovnoprávnost, pokud chtějí pečovat o své děti nebo osoby blízké vyžadující péči. Při soudním určování styku s dítětem bývá otec diskriminován zejména tím, že stát není schopen zajistit mu výkon soudního rozhodnutí.

Zelení se také budou snažit o zjednodušení možnosti získat povolení k trvalému pobytu pro životního partnera ze zahraničí a o snadnější povolování pobytu zahraničním studentům.

SZ podporuje vznik zákona o registrovaném partnerství v podobě, která zrovnoprávňuje postavení heterosexuálních a homosexuálních dvojic. Tento zákon nijak neohrožuje hodnotu tradiční rodiny – ta se ocitla v krizi ze zcela jiných důvodů než z přiznané existence homosexuálních a lesbických jedinců.

Strana zelených bude usilovat i to, aby se v trestněprávních, ale i v občanskoprávních řízeních zlepšil přístup k právu pomoci nové zákonné úpravy bezplatné právní pomoci pro osoby s nižšími příjmy.

Za nedostatečnou považujeme právní úpravu zvláště ohrožených skupin – osob trpících duševní poruchou, osob mentálně postižených a obecně osob zbavených způsobilosti k právním úkonům. Naléhavě je třeba změnit pojetí práv pacienta, aby odráželo jeho postavení jako aktivního subjektu, nejen tedy objektu léčby, zvláště pokud jde o informovaný souhlas a spolurozhodování o léčbě.

Strana zelených podporuje i přijetí nové právní úpravy systematické kontroly nad místy, kde jsou drženy osoby zbavené svobody nebo s omezenou svobodou. Plyne to jak z naléhavé potřeby, zvláště pokud jde o výchovné ústavy, dětské domovy, ústavy pro postižené, armádní vězení, uzavřená oddělení psychiatrických léčeben, tak z mezinárodních závazků českého státu.

Veškerá základní lidská práva, ale také velkou většinu práv, upravených zákony a dalšími předpisy, zaručuje a zajišťuje stát a jeho orgány, a to všem, i těm, kteří zákony sami porušují. Za porušení zákona má být každý postižen podle trestního, přestupkového či jiného zákona, ne však upíráním práv. Budou také usilovat o zpřesnění hranice mezi pravomocí státních orgánů a působností obce a kraje, zvláště pokud jde o takzvanou přenesenou působnost.

multikulturní společnost

Zelení budou prosazovat koncepční změnu v pojetí státního občanství. Přístup ke státnímu občanství, coby podmínce k trvalé integraci do české společnosti, musí být zjednodušen. Strana zelených chce změnit převládající odmítavý postoj – ve společnosti i v zákonné úpravě – ke dvojímu občanství ve smyslu liberalizačních změn, které se v posledních desetiletích uskutečňují ve vyspělých zemích. Zelení přitom podpoří regulovanou imigraci, kterou považují za nezbytné vyrovnávání stále klesajícího počtu obyvatelstva a jeho stárnutí.

Strana zelených bude prosazovat radikální zlepšení podmínek uprchlíků a vstřícnější azylovou politiku, udílení azylu (statusu uprchlíka) pouhému jednomu procentu žadatelů je pro Stranu zelených nepřijatelné. Lidé, kteří z ubohých podmínek přecháží za lepším světem, jsou také výzvou pro českou zahraniční politiku. Její aktivní pomoc by měla směřovat právě tam, kde tito lidé zanechali své domovy.

Strana zelených vidí v národnostních menšinách a v jejich soužití s většinovou společností důležitou hodnotu pro všechny. Bude proto usilovat o rozvoj multikulturní společnosti, založené na vzájemném respektu, skupinových a individuálních právech příslušníků menšin a na individuální odpovědnosti. Strana zelených bude usilovat o radikální novelu současného menšinového zákona. Tento zákon by měl být v souladu s Rámcovou úmluvou o ochraně práv národnostních menšin Rady Evropy, měl by respektovat ústavní zásadu možnosti přihlásit se k více než jedné národnosti a

měl by zajišťovat národnostním menšinám demokratické spolurozhodování o jejich záležitostech.

Strana zelených pokládá situaci většiny českých Romů za katastrofální. Pramení také ze silné kulturní odlišnosti i dlouhodobé etnické nevráživosti jdoucí napříč státy a společnostmi, která vyvrcholila nacistickou genocidou Romů. Státem prosazovaná asimilace v poválečné době zlepšila sice postavení mnohých Romů ve společnosti, ale diskriminaci zcela neodstranila, a navíc je postupně zbavovala kulturní a etnické identity, činila z nich otroky sociálního systému. V 90. letech byli Romové ještě více vrženi do pasti sociální diskriminace, nevzdělanosti a společenského vyloučení.

Zelení jsou přesvědčeni, že stát musí důsledně garantovat nejen ochranu před rasovou diskriminací a násilím, ale i práva Romů na rovný přístup ke vzdělání, k práci a k politickému rozhodování, mezi něž patří i rozhodování o tom, kdo z nich přijme asimilaci a kdo se naopak bude snažit o emancipaci své národní skupiny. Jedině trpělivou sociální a terénní prací, vzdělávacími programy a politikou zaměstnanosti zaměřenou právě na romskou komunitu lze v dlouhodobé perspektivě pomoci Romům, aby vlastními silami vykročili z bludného kruhu společenského vyloučení a integrovali se do většinové společnosti.

sociální politika

Strana zelených bude usilovat o větší sociální spravedlnost a solidaritu postupným prosazováním větší rovnoprávnosti mezi sociálními vrstvami, mezi jednotlivými oblastmi státu, mezi etnickými skupinami, mezi generacemi i mezi ženami a muži.

Sociální politika je úkolem celé společnosti, nejen státu. Strana zelených se zasadí o to, aby k účinné sociální politice měly obce i kraje a rovněž občanská sdružení, církve či odbory více právních i finančních možností.

Zelení si kladou jako cíl oživit aktivní sociální politiku na všech možných úrovních. K naplnění tohoto cíle slouží vyrovnávací mechanismy v podobě právních předpisů a pozitivních opatření. Jimi systémově pomáhají znevýhodněným a diskriminovaným, a to nejdéle po dobu trvání znevýhodnění.

Za velmi znepokojující považujeme vysokou nezaměstnanost. Kromě drobného a středního podnikání, o němž píšeme v 5. kapitole, vidíme řešení i v odstranění všech administrativních překážek při zaměstnávání, v cílenějším i v celoživotním vzdělávání, v podpoře práce na částečný úvazek s plným sociálním zabezpečením. Dále by se měla také zvyšovat vládou stanovená minimální mzda tak, aby postupně rostl rozdíl mezi ní a součtem dávek státní sociální podpory a potřebnosti vyplácených rodině.

Nízká porodnost a současné prodlužování lidského věku vyžadují zodpovědný přístup při stanovení důchodového věku. Jeho prodlužování vnímáme jako nutnost, pokud se v budoucnosti výrazně nezmění demografická situace. Za nezbytnou považujeme též reformu důchodového systému, která umožní každému, aby sám rozhodoval o výši své penze nad rámec určené minimální částky, garantované systémem důchodového zabezpečení.

Strana zelených chce rovněž pomoci mladým rodinám výhodnými půjčkami zpřístupnit bydlení a zvýšit dávku státní sociální podpory pro rodičovskou dovolenou. Větší podporu si zaslouží také vícečetné rodiny. Reformou systému vyplácení sociálních dávek je možné minimalizovat jejich zneužívání.

Zdravotně postiženým navzdory četným zlepšením klade společnost stále zjevné i skryté překážky v tom, aby mohli podle svých možností užívat svých práv a schopností. Výrazně se to projevuje v léta

trvajících průtazích při přijímání moderní zákonné úpravy o sociálních službách, jež by umožňovala postiženým rozhodovat nebo alespoň spolurozhodovat o službách, které jim společnost poskytuje.

Strana zelených vždy bude stát na straně slabých a znevýhodněných, tedy i bezdomovců. Je třeba jim pomáhat, ne je vytlačovat na okraj společnosti policejním či jiným šikanováním.

Strana zelených má plán na překonání neúnosné situace v prostituci, před níž stát až dosud pokrytecky uhýbá: Strana zelených chce prosazovat vymezení prostituce výhradně do veřejných domů, povinné a pravidelné lékařské prohlídky a zdanění prostituce jako formy podnikání. Současně Strana zelených bude chtít, aby stát přestal tolerovat kuplířství a podpořil programy prevence a sociální práce v této oblasti.

7. Zahraniční politika

I zahraniční politika Strany zelených sleduje zásady ekologické demokracie a zlepšování kvality života českých občanů. Pokládáme ji za stejně zásadní součást svého programu jako politiku domácí. Mezi nové akcenty, které chce Strana zelených vnést do české i mezinárodní politiky, patří aktivní snaha pomoci těm, kteří se netěší našemu hmotnému blahobytu a systematické úsilí o reformu mezinárodního uspořádání směrem k jeho větší udržitelnosti a demokratičnosti. Zelení usilují o světové a evropské uspořádání, jež umožní plnohodnotnou spoluúčasť na mezinárodní politice i zemím malým a chudým. A konečně se soustředí také na úlohu a případnou spolupráci s nestátními subjekty na mezinárodním poli, jako jsou občanské organizace a hnutí či soukromý podnikatelský sektor.

Strana zelených je přesvědčena, že může přispět ke zlepšení a udržení dobrých vztahů se sousedními zeměmi, narušeným nerozvážnou nacionální rétorikou. Zelení vidí zvláštní partnery naší země ve státech Visegrádské skupiny, s nimiž máme nejvíce společných zájmů. Zvláštní pozornost si zaslouží rozvíjení nadstandardních vztahů se Slovenskem. Cílem zahraniční politiky podle Strany zelených má být co nejužší spolupráce s našimi sousedy i s dalšími zeměmi střední a východní Evropy s úmyslem jejich postupné integrace do evropských struktur. Zdrojem inspirace nám v mnohém jistě mohou být země Skandinávie či Beneluxu.

Česká republika vstupuje do EU v době, kdy se rozrůstá o deset nových členů, prochází hlubokými reformami na evropské i členské úrovni a zároveň přijímá nový základní dokument, Evropskou ústavu. Strana zelených podporuje aktivní světovou úlohu EU, sjednocování evropské zahraniční politiky a budování takových institucionálních a ekonomických, civilních i vojenských kapacit, které EU umožní stát se první velmocí nového typu. Velmocí postimperální, která svou váhu nevloží do krátkozrakého vynucování svých mocenských zájmů, ale do prosazování demokratických mezinárodních vztahů a řešení palčivých civilizačních konfliktů a problémů.

Česká Strana zelených je součástí evropské Strany zelených a za svého klíčového partnera pokládá zejména německé Zelené. Podařilo se jim mnohé z toho, oč usilujeme i my: v zemi našich sousedů prosadili celou řadu klíčových témat svého programu, zelenou politiku ustavili jako seriózní politický proud a v otázce tzv. minulostní debaty zastávají postoje pro Českou republiku příznivé.

Rovněž česká Strana zelených podporuje Česko-německou deklaraci z roku 1997. Zelení ale podpoří další vyjádření úcty odpůrcům nacismu, českým i německým, jakož i veřejné uznání křivd, bezpráví a utrpení, které za nacistické okupace i po válce postihly mnoho nevinných lidí. Strana zelených se bude vždy ohrazovat proti politickému zneužívání minulosti.

Zelení nechtějí debatovat o tom, zda budoucí Evropa bude federací či svazkem národních států, jednak proto, že v EU samé je tato debata překonaná, a jednak proto, že evropský integrační proces je natolik svébytný fenomén, že snahy jej popsat slovníkem známým z minulosti jsou nutně

zavádějící.

Přestože Strana zelených podporuje užší integraci, vyšší vliv a další rozšíření EU, k mnoha oblastem evropské politiky si zachovává kritický postoj a bude usilovat o jejich reformu. Napne své síly k co nehlubší reformě neudržitelné společné zemědělské politiky a k výrazným změnám v evropské politice energetické, obchodní a dopravní. Mimo jiné se Zelení budou zasazovat o zrušení mezinárodní smlouvy EURATOM a podporovat její nezařazení do Evropské ústavy, protože jednostranně zvýhodňuje jadernou energetiku. Budeme rovněž podporovat opětovné zdanění mezinárodní letecké dopravy.

Strana zelených bude podporovat další rozvoj Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě a podporovat postavení USA a Kanady v ní. Také Radu Evropy považuje za významný nástroj evropského sjednocování i s těmi částmi evropského kontinentu, které zatím stojí mimo Evropskou unii.

Strana zelených též zaměří pozornost na probíhající institucionální reformy tak, aby i EU sama dostala standardům průhlednosti, subsidiarity, občanské participace, rovnoprávnosti a demokratické procedury. Zelení usilují o vyváženější vztah mezi národními vládami a institucemi EU, což v praxi znamená zejména podporovat postavení Evropského parlamentu, jako tělesa přímo reprezentujícího evropské občany. Pro Zelené je nepřijatelné, aby unijní politiku určovalo omezené jádro evropských velmocí, a budeme proto usilovat o spravedlivý podíl malých a kandidátských zemí na rozhodování vedoucí k formování postimperiálního modelu evropské a globální spolupráce. Strana zelených ve své koncepci zahraniční politiky vyzdvihuje zájem o tři čtvrtiny světových obyvatel, jež se na rozdíl od obyvatel České republiky – a dalších obyvatel bohatého Západu či Severu – každodenně potýkají s problémem přežití.

Oficiální rozvojová pomoc patří mezi základní součásti zahraniční politiky vyspělých států, a proto se Strana zelených zasadí o nárůst její kvantity i kvality. Záměrem Strany zelených je zvýšit poskytování státní rozvojové pomoci na úroveň doporučenou zemím OECD (0,7 % HDP). Rozvojová spolupráce není pro Stranu zelených primárně nástrojem proexportní politiky, průmyslových dotací či nátlaku na neposlušné režimy. “Zelená” rozvojová spolupráce je způsobem podpory konkrétních potřebných komunit na jejich cestě za větší kontrolou nad vlastním životem, demokratickou samosprávou a ekologickou udržitelností.

SZ se zasadí o to, aby se ČR zapojila do koalice zemí prosazujících zavedení daně z mezinárodních měnových transakcí ve výši 0.01% a použití těchto peněz na financování dosažení Miléniových cílů OSN.

Česká republika se sice musí svou zahraniční politikou vymezovat vůči diktátorským režimům a všem, kdo hrubě porušují lidská práva, avšak způsobem, který netrestá jejich oběti, nepodporuje neúměrně velmocenské ambice a nechromuje dlouhodobě a principiálně zásady mezinárodního práva a multilaterální spolupráce.

Strana zelených považuje vztah k USA za důležitý, pro ČR i pro Evropu. Aktivně se podílí na rozvoji transatlantické komunity na mnoha rozmanitých forech. Usiluje o dobré vztahy se všemi na americkém kontinentu, kdo sdílejí její oddanost ideálům kvality života, nové, živé demokracie, ekologické udržitelnosti či spravedlivé společnosti, což je významná část americké společnosti. Podobně jako vůči EU je ale Strana zelených kritická vůči takové americké politice, která se vůči tradičně sdíleným ideálům a globálně přijímaným standardům prohřešuje a která je vedena osobními ambicemi, jednostrannou ideologií a postranními, či velmocenskými zájmy. Strana zelených si je plně vědoma ojedinelého postavení Spojených států v mezinárodní politice. Proto bude v rámci společné evropské politiky chtít přispět k takovému vývoji americké politiky, který

bude občanům na obou stranách Atlantiku přinášet užitek, aniž by škodil občanům jiných kontinentů či budoucím generacím.

Zelení jsou proti násilí a donucování jako hlavním prostředkům řešení konfliktů v mezinárodních vztazích. Staví se proti krátkozrakému vnímání bezpečnosti jako vojenské rovnováhy mocenských celků. Podporujeme prevenci, mírové řešení konfliktů a odstraňování jejich politických, ekonomických, sociálních, ekologických a dalších příčin. Dodržování mezinárodního práva je spojeno s jeho vymahatelností, a tedy i vojenskou silou. Tyto donucovací aktivity uskupení, jako je NATO či jiných regionálních organizací Strana zelených podpoří jen tehdy, pokud jsou posledním možným nástrojem a vedou k dosažení cílů shodných s našimi principy.

Podstatná část konfliktů a problémů, jež sužují rozvojový svět, má kořeny v globálně se prosazujících politických a ekonomických pravidlech. Strana zelených proto bude svou zahraniční politikou usilovat o výrazné reformy světových institucí a pravidel, jimiž se řídí.

Dlouho odkládanou reformou je proměna Organizace spojených národů na instituci účinnější, hospodárnější, průhlednější a zodpovědnější. Prvním krokem pak musí být reforma Rady bezpečnosti, která dnes více než potřeby globální bezpečnosti reflektuje rovnováhu moci před půl stoletím.

OSN představuje jediné základní a demokratické forum na naší planetě, které navzdory svým nedostatkům nemá přijatelnou alternativu. Organizace spojených národů s její sítí odborných agentur zůstává základním mechanismem mezinárodní spolupráce a rozvoje mezinárodního práva, včetně základních práv žen, domorodých obyvatel, menšin a utlačovaných skupin. Budeme usilovat o naplnění mezinárodních dohod a dokumentů, jako jsou Agenda 21, Kjótský protokol, Všeobecná deklarace lidských práv, Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen, ženevská Úmluva o právním postavení uprchlíků. Budeme prosazovat, aby Česká republika ratifikovala mezinárodní úmluvu o římském statutu Mezinárodního trestního soudu.

Strana zelených se bude zasazovat o zřízení světové environmentální organizace, tělesa, které by sjednotilo, koordinovalo a vymáhalo světový program ekologické udržitelnosti. Mimo jiné by mělo vyvážit neúměrný rozsah pravomocí Světové obchodní organizace (WTO) a její vliv na světovou ekologickou situaci. WTO společně se skupinou Světové banky a Mezinárodním měnovým fondem jako takové podle mínění Zelených a celé řady expertů a občanských sdružení také musí projít hlubokou reformou. Jimi prosazovaná pravidla globálního obchodu, financí a hospodářské politiky stojí v rozporu s vizí ekologické demokracie.

Velkým vlivem, ale malou odpovědností se vyznačuje i působení nadnárodních korporací. Jejich vliv často korumpuje demokratické rozhodování na místní, národní i mezinárodní úrovni, aniž by proti tomu někdo mohl účinně zasáhnout. Strana zelených bude i na mezinárodní úrovni, například prosazováním Globální konvence o odpovědnosti korporací, pracovat na tom, aby korporace byly přivedeny pod demokratickou kontrolu.

Také při dosahování svých zahraničněpolitických cílů Strana zelených pokládá za přínosného partnera rozmanitá občanská sdružení a sociální hnutí, jež se souhrnně označují jako globální občanská společnost a organizují se mj. pod hlavičkou Světového sociálního fora. Ani jejich legitimita, průhlednost, reprezentativnost či koordinace nejsou bez otazníků, ale ve své většině představují hybnou sílu sociální změny směrem k "jinému světu", který svým občanům umožní trvale si udržovat dobrou kvalitu života.

8. Vzdělání, věda

Nutnou podmínkou k uskutečnění našeho programu je soustavně prohlubovaná vzdělanost české

společnosti. Rozvoj vzdělanosti, vědy a vysoká kulturní úroveň občanů jsou nejlepšími vklady do hospodářského rozvoje i nezbytnou součástí rozvoje osobnosti. Kvalitní a dostupné školství je také výbornou prevencí sociálně-patologických jevů, včetně kriminality.

Zelení jsou přesvědčeni, že potřeba a chuť vzdělávat se je vlastní všem lidem a učení je radostí — pro žáky i učitele — pokud jsou pro to vytvořeny podmínky. Proto Zelení podporují rozmanitost škol a výchovně vzdělávacích programů, včetně zrovnoprávnění domácí formy vzdělávání. Součástí těchto snah je i větší integrace sociálně, kulturně i fyzicky handicapovaných dětí. Zelení usilují o zavádění nových výukových metod směřujících k výchově k samostatnosti a tvořivosti a podporují, aby stát všestranně rozvíjel programy, které zvýrazní individuální přístup k dětem podle jejich schopností, včetně programů reformní a alternativní pedagogiky.

Za důležitou součást vzdělání považují Zelení cílevědomou výchovu k zodpovědnosti vůči životnímu prostředí. Strana zelených prosazuje prohlubování environmentálního a ekopedagogického vzdělávání na všech typech škol připravujících učitele tak, aby se ekologicky příznivé postoje k životu stávaly samozřejmou součástí všech školních vzdělávacích programů (ŠVP), respektive veškerých vyučovacích předmětů. Zelení jsou připraveni prosazovat a podporovat rozmanité způsoby školní i mimoškolní výchovy ekologické výchovy: důsledným zařazováním učebních celků, projektových úkolů či samostatných vyučovacích předmětů týkajících se vztahů člověka, přírody a krajiny; vícedenními kurzy či podporou environmentálně a ochrannářsky zaměřených kroužků a klubů. Strana zelených se rovněž zasadí o postupné doplňování celorepublikové sítě středisek ekologické výchovy provozovaných státními i nestátními organizacemi, které poskytují pobytové terénní kurzy zaměřené na udržitelné způsoby rozvoje obcí a regionů, a věnují se i dalšímu vzdělávání učitelů. Stejně jako ohleduplnost k životnímu prostředí chceme vzděláváním pěstovat i toleranci mezi lidmi a prohlubovat multikulturní výchovu.

Nezbytnou podmínkou pro naplnění těchto cílů a zlepšení stavu českého školství je vytvoření odpovídajícího materiálního zázemí pro učitele, zlepšením platových podmínek počínaje, snížením úvazků a počtu žáků ve třídě konče.

Zelení považují za důležité, aby se rozšiřovala nabídka vysokoškolského vzdělání a aby vznikala nová studijní místa na vysokých školách; plošné zavádění školního však nepovažují za cestu k dosažení tohoto cíle. Nabídku vysokoškolského vzdělání je třeba rozšiřovat, musí však zůstat zachována kvalita a výlučnost špičkových vysokoškolských institucí jako center vědeckého výzkumu mezinárodního významu, která by měla úzce spolupracovat s Akademií věd České republiky.

Strana zelených ctí jedinečný strategický význam základního výzkumu moderních technologií, zejména ekologických a informačních. Moderní informační technologie představují šanci prohloubit dnešní demokracii. Zelení prosazují rozvoj informační gramotnosti občanů, která prohloubí naši schopnost získávat a zpracovávat informace a na jejich základě se odpovědně rozhodovat. Vzájemné sdílení informací je přirozenou součástí každé otevřené společnosti. Klíčovým bodem našich aktivit v oblasti informatiky bude proto podpora rozvoje a využívání otevřených programů, formátů a dat.

Budeme podporovat zavádění moderních technologií a zvyšování kvalifikace pracovníků. Jako prospěšné budeme podporovat širší využívání internetu, čemuž dnes brání vysoké telekomunikační poplatky. Liberalizace a privatizace telekomunikačního trhu, kterou bude Strana zelených prosazovat, je osvědčenou cestou ke snížení cen za komunikaci a internet.

9. Kultura

Kultura je jedním ze základních uzlů přediva společnosti; pokud se jí věnuje malá péče, stabilita

celé společnosti je ohrožena. Strana zelených považuje míru, v níž podporovaly kulturu všechny dosavadní vlády samostatné České republiky, za nedostatečnou. Zelení budou prosazovat, aby podíl resortu kultury ve státním rozpočtu tvořil pevně jedno procento.

Kulturní politika podle Strany zelených nemůže být pouhou podporou jednotlivostí, určených dle osobních nahodilých preferencí vedení resortu. Musí se stát koncepční tvorbou prostředí, jež podporou smyslu pro krásu, vědomí souvislostí a schopnosti čelit komerčním tlakům brání lidskou svobodu – a rozšiřuje tím její možnosti tvůrčím způsobem se projevit. Taková kulturní politika má obecný význam, zvyšuje politickou kulturu společnosti, v čemž Strana zelených spatřuje stěžejní úlohu Ministerstva kultury.

Strana zelených se domnívá, že setrvale neutěšená hospodářská situace kulturní oblasti je dána zejména nedostatečně a neefektivně využitými finančními možnostmi. V řadě evropských zemí kulturu i jiné obecně prospěšné sféry občanské společnosti spolufinancují výnosy z loterií; Strana zelených nepokládá za žádoucí, aby výnosy z loterií v České republice plynuly víceméně pouze do sportu. Strana zelených se proto zasadí o novelizaci legislativy v oblasti loterií, her a sázek. Možnosti nových příjmů pro kulturu skýtá také turistika. Ne všechny její formy jsou žádoucí a ne všechny prostředky z ní mohou plynout do rozvoje kultury, ale Strana zelených bude usilovat o koncepční zasazení turistiky do kulturní politiky a také o vyrovnanější poměr mezi ziskem z turistiky a financemi vrácenými do této oblasti.

Strana zelených bude navrhopvat uplatnění takto získaných prostředků mj. v oblasti památkové péče, včetně ochrany přírodního dědictví. Domníváme se, že je nutné posílit pravomoci odborníků i účast veřejnosti v ochraně památek. Zelení hodlají před nekontrolovatelnou výstavbou chránit i ty části měst a obcí, které jsou dnes považovány za méně významné. Požadujeme zastavení expanzivního urbanismu, který je v rozporu s naším pohledem na kulturu životního prostředí.

Veřejné knihovny považujeme za přirozená kulturní centra jednotlivých obcí i regionů. Proto se budeme snažit je podporovat důslednou propagací i snahou o jejich využití ve větším měřítku než dnes. Jejich podpora je ovšem zájmem celého státu, nikoliv jen daných míst. Podporujeme zachování celistvosti bývalých okresních muzeí, aby jejich dělením na dílčí části nedocházelo k omezení jejich činnosti a ke snižování péče o sbírkové fondy.

Strana zelených bude prosazovat, aby se zvýšení prostředků v resortu kultury promítlo výrazně v objemu rozdělovaných grantů, přičemž grantový systém je nutno změnit a zefektivnit. Stát je povinen zajistit přiměřenou finanční pomoc nekomerčním či menšinovým kulturním aktivitám jednotlivých občanů i institucí, přičemž Strana zelených současnou míru pomoci pokládá za nedostatečnou.

Cíle Strany zelených jsou úzce propojeny s duchovními tradicemi českých zemí. Jakkoli jsme sekulární strana, jde nám o vytváření širší duchovní aliance ve společnosti, přičemž se stavíme proti tomu, aby duchovnost byla monopolizována pojmem náboženství. V tomto smyslu jsme připraveni vést s kýmkoli, včetně představitelů tradičních církví, dialog s cílem hledat společná východiska. Strana zelených prosazuje dokončení odluky církví od státu a definitivní vyřešení otázky navrácení jejich majetku, přičemž vychází z toho, že církve a náboženské společnosti jsou podstatnou součástí občanské společnosti, po staletí ovlivňovaly kulturu a duchovní klima v českých zemích a není tedy možné je přehlížet.

Strana zelených se bude stavět za to, aby ministerstvo kultury vypracovalo strategii udržování a kultivování českého jazyka a aktivně ji uplatňovalo.

Kulturní úroveň společnosti je dnes do značné míry určováno sdělovacími prostředky, provázanost

kulturní politiky s politikou mediální je zjevná. Ministerstvu kultury by tedy Strana zelených svěčila také uskutečňování své koncepce mediální politiky, jak je popsána níže.

10. Mediální politika

Už i Česká republika má neblahou zkušenost s tím, jak mohou svobodnou demokratickou soutěž ohrozit propletence mediálních, finančních a politických institucí, které hrubě manipulují s veřejným míněním i rozhodováním politiků. Pro společnost je fatální, získá-li kontrolu nad rozhodujícími médii úzká skupina lidí či dokonce schopný a charismatický vůdce, napojený na ten či onen politickoekonomický zájem. Strana zelených je přesvědčena, že média jsou veřejným statkem a je nezadatelným právem veřejnosti, aby obsah médií primárně sloužil komunikačním potřebám demokratické společnosti, a nikoli ekonomickým zájmům jejich provozovatelů.

V oblasti rozhlasového a televizního vysílání je třeba vyjít ze skutečnosti, že také vysílací licence jsou veřejným statkem. Ten je přednostně využíván veřejnoprávními médii a za podmínek přísné regulace pronajímán médiím soukromým. Strana zelených nepokládá současné regulace v udílení licencí za dostatečně přísné.

Daleko vážnějším problémem ovšem je, že vzhledem k mimořádné finanční výhodnosti a politickému vlivu mediálního podnikání jsou rady, které udílejí licence soukromým provozovatelům a spravují média veřejnoprávní, vystaveny velkým korupčním tlakům politických i ekonomických zájmů.

Strana zelených na základě dosavadních zkušeností nepokládá současný způsob konstrukce mediálních rad (jmenování Poslaneckou sněmovnou) za dostatečnou garanci nezávislé a veřejně prospěšné správy vysílacích licencí.

Strana zelených bude prosazovat jiný princip konstrukce mediálních rad: rada bude jmenována větším počtem v zákoně taxativně vyjmenovaných institucí, které se těší ve společnosti vážnosti a u nichž lze předpokládat, že navrhnou do rady kompetentní, nezávislé a nezkorumpovatelné osobnosti. Žádná z takových institucí přitom nebude jmenovat více než dva členy, čímž bude v mediálních radách zaručena názorová pluralita. Takto pojatý princip konstrukce rady lze podle Strany zelených uplatnit i při správě jiných veřejných státek, nejen vysílacích licencí.

Strana Zelených se dále zasadí o to, aby Rada České televize byla vybavena silným mandátem k důsledné obhajobě obsahu média před partikulárními politickými a ekonomickými zájmy. Cílem musí být struktura odpovídající standardům předních evropských vysílatelů, jež zaručí účelnou správu koncesionářských poplatků. Jejich výše musí nutně odrážet náklady veřejné služby.

Strana Zelených je přitom přesvědčena, že současná politická reprezentace se nemůže zříci odpovědnosti za otřesný stav, k němuž jsme dospěli vinou chybně nastavených parametrů regulace na počátku 90. let: Strana zelených bude hledat způsob, jak dosáhnout toho, aby se současné vysílací frekvence privátních televizí Nova a Prima staly současně se změnou konstrukce Rady pro rozhlasové a televizní vysílání předmětem nového výběrového řízení. Strana zelených bude rovněž prosazovat, aby forma pronájmu vysílací licence měla propříště dvě složky, jednak každoroční platbu nájemného státnímu rozpočtu a jednak povinný příspěvek do Fondu pro podporu autorských audiovizuálních děl (kinematografických, televizních, rozhlasových aj.) procentuálním zdaněním obratu.

Obecným pravidlem pro všechna média musí být transparentnost vlastnických vztahů provozovatele., Strana zelených bude prosazovat striktní zákaz vlastnit, či pronajímat si více než jedno médium, ať už tiskovinu, televizní či rozhlasovou stanici.

Obdobně Strana zelených bude prosazovat, aby vydavatelé tiskovin nemohli být jakkoli ekonomicky propojeni s distributory tisku – i v této oblasti má stát povinnost buď udržet konkurenční prostředí, anebo zajistit spravedlivou veřejně prospěšnou regulaci monopolního distributora.

Strana zelených bude prosazovat, aby stát systematicky podporoval vydávání kvalitních časopiseckých a novinových titulů s nižším nákladem. Strana zelených podporuje zahájení diskuse o stanovení výrazně menšinového limitu pro podíl zahraničního kapitálu ve společnostech provozujících média. S cílem zvýšit kvalitu českých deníků Strana zelených přichází s návrhem na zřízení deníku veřejné služby, jež by vydávala nadace zřízená státem se základním jměním nejméně jedné miliardy korun, spravovaná radou konstruovanou obdobně jako rady veřejnoprávních médií.

Strana zelených bude prosazovat regulaci vlivových (public relations) a reklamních agentur. Ty nabízejí svým klientům, že veřejnosti za úplatu vnutí mínění, které by si lidé jinak neosvojili. Bez přísného etického kodexu a nezávislého dozoru může toto odvětví ohrožovat kvalitu i spravedlivost demokratické tvorby rozhodnutí. Strana zelených je přesvědčena, že společnost je tím demokratičtější, čím menší vliv na váhu argumentu má množství peněz, které za ním stojí.

11. Bydlení

Ve výstavbě bytů a správě dosavadního bytového fondu musí nastat radikální změna k lepšímu, bytová tíseň doléhá na značnou část obyvatelstva, zejména na mladé rodiny s dětmi.

Strana zelených bude prosazovat celostátní program regenerace panelových sídlišť, který by měl architektonicky a sociologicky promyšlenou koncepcí učinit ze sídlišť společensky, sociálně i energeticky příznivou variantu bydlení pro všechny věkové skupiny.

Podpoříme postupný a řízený růst cen nájemného, který bude vycházet ze skutečných nákladů vlastníků na řádnou údržbu a správu bytových domů. Podpoříme zákon o neziskových bytových společnostech, které budou zajišťovat správu a výstavbu nových nájemních bytů a podpoříme privatizaci obecního bytového fondu transformací do těchto obecně prospěšných společností. Podpoříme levné dlouhodobé úvěry garantované státem pro výstavbu nebo komplexní regenerace bytových domů se stejnými podmínkami pro všechny vlastníky.

Strana zelených si je vědoma problematiky neplaticích a bezohledných nájemníků a chce jej řešit v duchu svých programových zásad: spravedlivě. Strana zelených podporuje sociální práci, zaměřenou na jednotlivé případy, vytváření dostatečných a reálně dosažitelných možností pro bydlení sociálně slabých občanů, zejména v dostupných obecních bytech, podporovaných sociálních bytech a v ubytovnách, a konečně prostupnost celého systému. Sociální práce, spolupráce celé sítě a nakládání s obecním majetkem musí umožňovat občanům, kteří se aktivně snaží zlepšit svou situaci, aby se mohli dostat z nižších úrovní do vyšších. Zároveň je potřebné, aby se zabránilo jakémukoliv sociálnímu propadu a sociálnímu vyloučení, pokud je to možné.

Se zvyšováním kvality bydlení a sousedského soužití souvisí také zlepšení vymahatelnosti práv nájemníků a vlastníků bytů, a proto bude SZ prosazovat zkvalitnění přestupkového zákona a jeho vymahatelnosti.

Nedílnou součástí kvalitního bydlení je možnost provozovat v blízkosti bydliště pohybové aktivity. Strana zelených považuje stávající podmínky pro rekreační sport, zejména ve velkých městech, za naprosto nedostačující. Strana zelených chce budovat jednoduchá bezplatně přístupná udržovaná hřiště, cyklistické stezky, rekreační parky a podobně. Chceme podpořit amatérský sport jako jeden z pilířů zdraví občanů. Stavby finančně náročných a v konečném výsledku komerčně zaměřených

sportovních areálů nepovažujeme za hodnou státní podpory.

12. Zdraví

Základní podmínkou kvality života je zdraví. Moderní medicína dosáhla významného pokroku při zvládnutí mnoha dříve neléčitelných onemocnění. Přináší nejen prodloužení délky života, ale i zvýšení jeho komfortu. Současně však vidíme, že s celou řadou onemocnění, která jsou svým původem těsně spjata s dnes převládajícím životním způsobem, si moderní medicína neví rady. Tato, především civilizační a psychosomatická onemocnění, přes veškeré úspěchy moderní medicíny kvalitu života výrazně zhoršují.

Zdravotní stav každého člověka není jen odrazem úrovně poskytované zdravotní péče, ale především úrovně prevence zdraví každého člověka. Klesající přirozená pohybová aktivita člověka, nárůst psychické zátěže, nezdravé výživové i další neblahé návyky vedou k pronikavému snížení celkové účinnosti systému zdravotnické péče. Dlouhodobě zanedbávaná podpora této preventivní péče vede k vzrůstající ekonomické náročnosti poskytované zdravotnické péče a klesající produktivitě práce ve společnosti.

Strana zelených se zasazuje o plnohodnotnou integraci metod preventivní medicíny do stávající zdravotnické péče. Strana zelených podporuje co nejširší zavádění preventivně-léčebných metod, které vedou člověka k aktivnímu a odpovědnému přístupu ke svému zdraví. Strana zelených se staví za to, aby se motivace k zdravému životnímu způsobu stala povinnou součástí ekonomiky zdravotních pojišťoven. Strana zelených klade důraz na plnou návratnost prostředků vybraného zdravotního pojištění do systému zdravotní péče.

Jeho dalšímu rozvoji i adekvátnímu ohodnocení pracovníků ve zdravotnictví napomohou i další dva kroky, za něž stavíme: restrukturalizace a stanovení logického hierarchického systému zdravotnických zařízení a důsledná léková politika s eliminací lobbyistických tlaků zájmových skupin napojených na farmaceutický průmysl. Strana zelených podporuje stanovení přehledných a obecně platných standardů zdravotní péče a jejich plnění. Současně se staví za přiměřenou a spravedlivou spoluúčasť pacienta na léčebných výdajích, které nemají povahu přímé zdravotní péče. Strana zelených prosazuje silnější postavení pacienta, jemuž nesmí být upřeno právo na úplné informace o zdravotním stavu i možnostech léčby i na aktivní spolurozhodování o svém zdraví.

Strana zelených se bude zasazovat za schválení pro všechna zdravotnická zařízení závazné charty práv pacienta a charty práv dětského pacienta, mezi něž na prvním místě patří právo na bezpodmínečný soustavný kontakt s rodiči. Strana zelených také bude podporovat právo pacientů na volbu alternativních léčebných metod (zejména tam, kde standardní medicína selhává). Strana zelených rovněž podpoří progresivní trendy v porodnictví.

13. Justice a bezpečnost

Strana zelených podporuje dokončení reformy soudnictví. soudci, mají-li rozhodovat nestranně a nezávisle na výkoně moci, by měli pracovat v systému, který je nutí posuzovat věci rychle a v souladu se zákonem. Strana zelených trvá na tom, že se musí zpřísnit kárná odpovědnost soudců. Kárné senáty, složené i z právníků mimo soudcovský stav, se musejí zbavit stavovské solidarity, jejíž účinky na justici jsou zhoubné. Soudcům a státním zástupcům musí být uložena zákonná povinnost se celoživotně odborně vzdělávat způsobem, který určí zákon. Zároveň s ozdravením soudnictví bude Strana zelených prosazovat posilování soudcovské samosprávy. Soudům má být též odlehčeno posílením počtu soudních úředníků, jejich lepším odměňováním a úplným rozšířením výpočetní techniky. Zelení budou navrhnout, aby se zákonem stanovilo postupné zvýšení minimálního věku soudců z dnešních 30 na 40 let. Podporujeme snížení odměn notářům a omezení jejich působnosti.

Důkladnější odborné celoživotní vzdělávání a celkové zlepšení kvalifikace požaduje Strana zelených i u vyšetřovatelů a dalších policistů. Nedbalý výkon policejní služby je zdrojem porušování veřejného pořádku, snížení bezpečnosti silničního provozu a pouliční kriminality. Z těchto hledisek bude Strana zelených usilovat o radikální obrat v činnosti policie státní i obecní. Znepokojující je také častá trestná činnost policistů, a to nejen jejich majetkové trestné činy a korupce, ale i fyzické útoky na občany a další zneužívání pravomoci veřejného činitele.

V boji proti korupci, která je velkým společenským problémem, Zelení podpoří návrh na zákonnou úpravu řízených provokací.

Strana zelených si váží práce Probační a mediační služby, která umožňuje další faktické rozšiřování odklonů trestního stíhání, dozoru nad podmíněně odsouzenými a používání alternativních trestů. Jsme přesvědčeni, že ve změnách směřujících k moderní právní úpravě trestání a v rostoucím počtu případů, kdy jsou odklony a alternativní tresty skutečně použity, musí česká společnost pokračovat. Strana zelených bude usilovat o další zlepšení podmínek v českém vězeňství. Za naléhavou považujeme zvláště novou právní úpravu věznění matek s malými dětmi, těhotných žen a žen rodičích ve výkonu vazby.

Strana zelených nesouhlasí s možnou změnou ústavy, podle níž by justiční orgány mohly vydávat české občany k trestnímu stíhání do ciziny, s výjimkou předávání českých občanů ke stíhání Mezinárodním trestním soudem či ke stíhání v zemích Evropské unie po vstupu do ní.

Zelení budou prosazovat snížení rozpočtu ministerstva obrany na nejnižší úroveň ještě přijatelnou z hlediska spojeneckých závazků České republiky. Podporujeme co nejrychlejší zrušení vojenské povinnosti a přeměnu armády na malý, specializovaný profesionální sbor, budovaný podle potřeb, které si vyžádá tvořící se společná evropská obrana. Tento sbor by byl i součástí integrovaného záchranného systému.

Nepodpoříme zřízení základen jakékoli zahraniční armády na území České republiky. Při přestavbě armády musí vláda nabídnout obcím sociálně-ekonomické projekty a programy, jejichž financování bude jistě méně nákladné než hrazení výdajů za provoz vojenských posádek. V souvislosti s omezením početního stavu armády považujeme za nutné zrušit mnohé vojenské prostory a jejich celkovou rozlohu snížit do roku 2010 minimálně na polovinu.

Uděláme vše pro to, aby pod záminkou boje proti extremismu, nerostla policejní moc a nerozšiřovaly se represivní postupy. Policejní práci nelze usnadňovat na úkor omezování základních lidských práv. Budeme se ale zasazovat za tvrdší postup proti neofašistickým skupinám.

Podporujeme společenskou diskusi na téma dekriminálizace měkkých drog. Naopak postavíme se za přísný postih pro dealery tvrdých drog. Strana zelených bude prosazovat změnu zákona o zbraních a střelivu, který by měl stanovit přísnější podmínky pro soukromé ozbrojování se. Bezpečnost občanů musí zajistit policie.

14. Nová politická kultura: ve veřejném zájmu

Odpor lidí k politice je do značné míry dán tím, že velká většina politických stran má mezi svými členy značný počet jedinců, kteří namísto své představy o veřejných zájmech či programu své strany, slouží svým zájmům osobním. Z toho pramení mylný lidový názor, že „politika je špína“, a morálka do ní nepatří. Pro Stranu zelených je politika uskutečňováním morálně ukotvených programových principů.

Strana zelených proto hodlá vždy pečlivě dbát na to, aby její představitelé jednali výhradně s úmyslem prospívat veřejným zájmům na základě programových východisek. Naši představitelé

budou vázáni přísnými a veřejně známými etickými kodexy. Strana zelených chce tvořivě pracovat na tom, aby nikdy nikomu nemohla sloužit jako výtah k moci, anebo vstupenka k osobním výhodám.

Zelení v parlamentu budou důsledně prosazovat omezení poslanecké imunity pouze na výroky a hlasování ve Sněmovně. Zelení se rovněž zasadí za důsledné oddělení moci zákonodárné a výkonné rozšířením neslučitelnosti funkcí: například ministr nemá být poslancem ani senátorem, ani nemá být členem orgánů podnikatelských subjektů.

Svou Vizi ekologické demokracie předkládáme občanům České republiky s vírou, že nám jej svými podněty pomohou zlepšovat, s nadějí, že nám jej svými hlasy pomohou naplňovat, a s důvěrou, že mnozí se po jeho četbě rozhodnou přispět k jeho uskutečňování tím nejpádňším způsobem: členstvím ve Straně zelených.

Jsme přesvědčeni, že jedině dostatek programově motivovaných členů bude spolehlivou pojistkou, abychom se jednou nestali pouhým nástrojem pro uskutečňování osobních či vzájemně prospěšných cílů svých funkcionářů. Každý, koho četba následujícího textu přivede do Strany zelených, přispěje k tomu, aby ji vzrůstající vliv a rostoucí podíl na rozhodování nezkazil, a naopak aby dokázala soustavně sloužit cílům veřejně prospěšným – v souladu s Vizi ekologické demokracie.

Strana zelených 2003

Program schválil sjezd Strany zelených v Táboře, 27. září 2003